

ER MATPRODUKSJONEN BARE MAT??

Sjømatnæringa mener at Norge må åpne for mer import av landbruksprodukter fra England slik at norsk fisk kan få lettere tilgang til det britiske markedet. Hovedargumentasjonen er at sjømatnæringa er lønnsom i motsetning til landbruket.

Det er rett at fiskerinæringa er mer lønnsom med stor eksportandel siden denne næringa kanskje har noen av verdens beste naturgitte forutsetninger for sin produksjon, mens landbruket kanskje har noen av de vanskeligste rammevilkåra for sin produksjon. Men er regnestykket så enkelt? Er matproduksjon bare mat og overskudd?

FN har satt opp 17 bærekraftsmål som man skal forsøke å nå innen 2030 for å i møtekomme klodens største utfordringer. For å være litt sarkastisk så er ikke økt eksport av fisk ett av disse! Derimot er det å fjerne sult og fattigdom de første og viktigste. En FN rapport viser til produksjonssystemer som er bærekraftige og samtidig kan brødfø en voksende befolkning. Man anbefaler en overgang til en agroøkologisk praksis. Kort består dette i å bruke lokale fornybare ressurser til å produsere mat til en egen befolkning. Kort inn.....kort ut. FN's anbefalinger til hvordan jordbruket og matproduksjonen bør organiseres er svært nær det norske småskala landbruket som bygger på tradisjonell kunnskap kombinert med ny vitenskap og med en mosaikk av ulike typer produksjoner, inkludert beitebruk og stølsbruk i aktiv drift. Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag er klar over at det brukes importerte innsatsfaktorer til kraftfôr til landbruket, men vi jobber aktivt med å endre dette til fordel for norske ressurser.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag er medlem av verdens største småbrukerbevegelse, La Via Campesina, som i en årrekke har arbeidet for økt matsuverenitet, agroøkologi og bønders rettigheter, som ble vedtatt i FN med 28 artikler den 18. desember 2018. Vi er derfor svært trygg på vår politikk som støtter agroøkologisk matproduksjon ved at hver nasjon skal prioritere egen matproduksjon til egen befolkning på egne ressurser som et viktig virkemiddel mot global sult og fattigdom slik som FN sier.

Norsk sjømatnæring er derimot i den motsatte skalaen av bærekraftige systemer. Tidligere importerte man så store mengder småfisk til å lage fôr til oppdrettsnæringa at Norge ble en netto importør av fisk! Dette skapte store vansker for kystnære landsbyer i fattige land siden denne småfisken var mat til større fisk som ikke lenger fikk livsgrunnlag og derfor ikke kom inn til kysten og kunne bli fanget av lokalbefolkningen.

Nå er råstoffet til oppdrettsfôret soya fra Brasil, med like store negative konsekvenser for lokalbefolkningen i Brasil og regnskogen. Jeg ser ikke en like kritisk holdning til denne importen fra sjømatnæringa som landbruksnæringa erkjenner. Sjømatnæringa representerer en spesialisert og industrialisert matproduksjon, hvor råstoffet tas fra distrikta og bare delvis gir lokal verdiskaping. Den sysselsetter 20.000 personer i EU, og om ryktet er riktig så blir den også eksportert helt til Kina hvor fisken fileteres før den pakkes og returneres til konsum i Europa eller USA, til og med i en emballasje som har fått merket Grønt punkt!

Agroøkologiske prinsipper overført i sjømatnæringa, ville vært en kystflåte som leverer råstoff i sitt lokalsamfunn hvor foredling genererer verdiskaping og mest mulig nasjonalt konsum. Så kan selvsagt overskuddet eksporteres. Ikke minst oppdrettsnæringa har store forbedringspotensialer for å bli mer bærekraftig. Men «money talks»!!

TV-aksjonen nå i oktober hadde til formål å samle plast fra havet. Sjømatnæringa er en av de største forurensere av havet. Avfall fra mærene, tau, gammelt fangstredskap, skrot, ukurant fisk.....alt går i sjøen.

Er dette den næringa vi skal hjelpe med å øke eksporten til England? Vi skal ofre en bærekraftig norsk matproduksjon, som tar internasjonalt ansvar på alvor, til fordel for en sjømatnæring som er langt unna FN's bærekraftsmål? Joda, sjømatnæringa gir verdiskaping, men om det finansierer velferden vår når skadene næringa påfører oss er betalt.....det er et åpent spørsmål!

Stein Brubæk

Fylkesleder i Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag